



Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Sir Gaerfyrddin

2pm, Dydd Mawrth 21 Ionawr 2025

Pencadlys Gwasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru, Caerfyrddin

Presennol				Trefniadaeth
Enw				Trefniadaeth
Cynghorydd	Darren	Price		Cyngor Sir Caerfyrddin
(Cadeirydd)				
Cynghorydd John Davies				Gwasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru
Mydrian Harries				Gwasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru
Huwel Manley				Cyfoeth Naturiol Cymru
Uwch Arolygydd Jayne Butler				Heddlu Dyfed Powys
Dr Jo McCarthy				Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda / Iechyd Cyhoeddus Cymru
Andrew Charles				Llywodraeth Cymru
Carys Morgans				Swyddfa Comisiynydd Heddlu a Throsedd Dyfed Powys
Presennol				
Enw				Trefniadaeth
Gwyneth Ayers				Cyngor Sir Caerfyrddin
Jan Coles				Cyngor Sir Caerfyrddin
Geinor Jones				Tîm Iechyd Cyhoeddus Hywel Dda
Amy Richmond Jones				Gwasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru
Llinos Evans				Cyngor Sir Caerfyrddin

1. Croeso, Cyflwyniadau ac Ymddiheuriadau

Ymddiheuriadau	
Enw	Trefniadaeth
Dr Andrew Cornish	Coleg Sir Gâr
Ardiana Gjini	Cyfarwyddwr Gweithredol Iechyd y Cyhoedd
Dr Michael Thomas	Tîm Iechyd Cyhoeddus Hywel Dda
Kate Harrop	Cyngor Sir Caerfyrddin
Linda Jones	Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol

2. Adroddiad Cenedlaethau'r Dyfodol 2025

Trafodaeth:

Cyflwyniad a thrafodaeth dan arweiniad Gwyneth Ayers.

Amlinellodd GA Adroddiad Cenedlaethau'r Dyfodol ar gyfer 2025, gan dynnu sylw at ei bwysigrwydd i Aelodau a sefydliadau BGC ac ar gyfer Etholiadau'r Senedd 2026.

Mae Adroddiad Cenedlaethau'r Dyfodol yn ofyniad cyfreithiol i Weinidogion Cymru, cyrff cyhoeddus a Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus ystyried wrth osod neu ddiwygio amcanion llesiant.

Mae'r adroddiad yn asesu gwelliannau cyrff cyhoeddus sydd eu hangen i gyflawni amcanion llesiant ac yn rhoi cyngor ar gyfer camau gweithredu yn y dyfodol.

Nodir canfyddiadau allweddol **Adroddiad Cenedlaethau'r Dyfodol 2025** yma:

- Mae cefnogaeth gref i Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (WFG) ar draws y sector cyhoeddus a balchder ynddo. Mae gweision cyhoeddus yn gweithio'n galed i wneud y peth iawn yn y tymor hir, nid dim ond y tymor byr.
- Mae lefelau anghydraddoldeb yn gwaethygu ac yn ymwreiddio. Mae polisiâu a rhaglenni integredig sy'n mynd i'r afael ag achosion sylfaenol anghydraddoldeb yn hanfodol, a rhaid i'r sector cyhoeddus eu gwneud yn fwy o flaenoriaeth.
- Mae cynyddu gweithgarwch atal yn hanfodol ac yn frys. Mae angen blaenoriaethu gweithredu a diogelu cyllidebau.
- Lle mae cymunedau yn cymryd rhan mewn modd ystyrlon wrth wneud penderfyniadau, mae gwell darpariaeth a chanlyniadau. Fodd bynnag, nid yw cyfranogiad da dinasyddion yn digwydd mor systematig ag y dylai fod.
- Mae trefniadau cydweithredu a phartneriaeth yn gymhleth ac yn ddryslyd. Mae angen eu symleiddio a'u hadnoddau'n briodol.

Mae argymhellion allweddol Adroddiad Cenedlaethau'r **Dyfodol 2025** yn cynnwys:

- Adeiladu ar raglen economi sylfaenol LIC a hyrwyddo dulliau Adeiladu Cyfoeth Cymunedol ledled Cymru.
- Gwneud diwylliant yn ofyniad statudol ar gyrff cyhoeddus, a sicrhau bod cyllid yn cael ei ddyrannu i wneud i hynny ddigwydd.
- Datblygu strategaethau bwyd cenedlaethol a lleol i sicrhau bod ein huchelgeisiau ar iechyd, defnydd tir a natur yn cael eu halinio.
- Sefydlu targedau statudol ar gyfer adfer natur gan Lywodraeth Cymru.
- Blaenoriaethu atal ar draws polisi, cyfraith a gweithred. Dyrannwch gyllid yn briodol, creu cyllidebau wedi'u clustnodi ar gyfer atal, a'i gynyddu flwyddyn ar ôl blwyddyn.
- Symleiddio'r dirwedd bartneriaeth yng Nghymru i leihau biwrocratiaeth, caniatáu mwy o atebolrwydd, a galluogi cydweithredu mwy effeithiol ar draws pob sector.

Bydd cyfle i sefydliadau unigol sy'n aelodau o'r BGC ymateb i'r adroddiad; Fodd bynnag, nodwyd pryder o ran lefel yr adnodd sydd ei angen i sicrhau bod yr argymhellion yn cael eu gweithredu.

Nododd MH nad yw alinio Cynlluniau Llesiant ar draws meysydd a'r dyraniadau'r gyllideb yn cael eu hadlewyrchu yn yr adroddiad. Mae'n ymddangos yn wrth-reddfol lle mae aelod-sefydliadau PSB yn ymdrechu i wneud mwy ond yn wynebu pwysau cyllidebol a seiliedig ar wasanaeth.

Nododd CM fod yr argymhelliad o ran Gwneud Diwylliant yn ofyniad statudol ar gyrff cyhoeddus yn un sydd angen eglurder a dealltwriaeth.

Nododd AC bod yn rhaid teilwra'r argymhellion ar gyfer BGCau ledled Cymru. Mae angen dadansoddi'r argymhellion ac mae angen ychwanegu'r manylion, er mwyn bod yn berthnasol i gynulleidfaoedd amrywiol a sut y gellir symud y drafodaeth ymlaen.

Nododd y Cyngorydd JD mai'r her sy'n wynebu BGCau yw sut i wella gwasanaethau a'r broses y tu ôl i hyn. Rhaid gweld hyn o safbwynt defnyddwyr gwasanaeth ar draws ein cymunedau. Realiti darparu gwasanaethau law yn llaw â'r pwysau gwasanaeth yw'r realiti a wynebir.

Bydd yr adroddiad terfynol yn cael ei gyhoeddi ar 29 Ebrill 2025.

Cwestiynodd yr aelodau werth ychwanegol yr adroddiad ond roeddent yn edrych ymlaen at drafodaeth bellach.

Eitemau Gweithredu:

- Dosbarthu copi o adroddiad Cenedlaethau'r Dyfodol 2025, pan gaiff ei gyhoeddi.

Amcan Llesiant: Gwella Lles a lleihau anghydraddoldebau iechyd

3. Pwysau Iach, Cymru Iach

Trafodaeth:

Diweddariad a thrafodaeth dan arweiniad Geinor Jones.

Diolchodd GJ i'r BGC am y cyfle i gyflwyno diweddariad i aelodau, ymhellach i'r gweithdy Pwysau Iach, Cymru Iach a gynhaliwyd ym mis Rhagfyr 2024.

Yr ardal ffocws ar draws y rhanbarth fydd Mynediad at Fwyd, mae'r cynnwys argaeledd a fforddiadwyedd bwyd. Bydd y tîm nawr yn ymgysylltu â phartneriaid sy'n cymryd rhan ac maent wedi comisiynu dadansoddiad rhwydwaith cymdeithasol, gyda rhagor o fanylion i'w dosbarthu yn ystod y tair wythnos nesaf.

Bydd rhwydwaith dysgu yn cael ei sefydlu, a bydd Jan Evans yn cylchredeg gwybodaeth bellach maes o law.

Bydd y tîm yn gweithio'n agos gydag Alex Cook fel Rheolwr Datblygu Strategaeth Fwyd.

Bydd y cynllun cyflawni Pwysau Iach, Cymru Iach newydd yn cael ei gyhoeddi ym mis Ebrill 2025 a'i ddosbarthu i aelodau BGC.

Nododd y Cyngorydd JD y bydd trafodaeth allweddol ar fwyd yn ymwneud â sut rydych chi'n defnyddio bwyd felly bydd y darn addysg yn allweddol i gael pobl yn ôl i ddeall sut i baratoï bwyd o'r newydd. Bydd fforddiadwyedd hefyd yn allweddol. Bydd mentrau fel Cook 24 yn ganolog i'r dull hwn.

Nododd GJ mai'r nod yw dod ag amrywiol ffrydiau gwaith a datblygiadau at eu gilydd ac i beidio a dyblygu na dechrau o'r newydd.

Nododd HM y bydd cyrchu llysiau a ffrwythau yn lleol yn allweddol wrth i farchnadoedd Cymru/DU ar hyn o bryd gontroctio'r rhan fwyaf o'r cynnyrch maent yn ei greu. Mae mynediad a defnydd o fwyd a gynhyrchir yn lleol yn allweddol.

Eitemau Gweithredu:

- Gwybodaeth Dadansoddi Rhwydwaith Cymdeithasol i'w chylchredeg (Geinor Jones / Tîm Cefnogi BGC).

4. Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Materion

Trafodaeth:

Cofnodion a materion o 19 Tachwedd 2024 a log gweithredu.

Derbyniwyd cofnodion fel cofnod cywir.

5. Siarter Rhianta Corfforaethol

Trafodaeth:

Cyflwyniad a thrafodaeth dan arweiniad Jan Coles, Pennaeth Gwasanaethau Plant, Cyngor Sir Caerfyrddin.

Ymunodd Jan Coles â'r cyfarfod i gyflwyno'r Siarter Rhianta Corfforaethol i aelodau BGC. Llofnodwyd y Siarter gan y Prif Weinidog ar y pryd, Mark Drakeford ar 22 Medi 2023.

Mae'r Siarter yn nodi 11 egwyddor a naw addewid ac yn annog sefydliadau'r sector cyhoeddus a sefydliadau'r trydydd sector i gofrestru.

Nododd Jan fod pobl ifanc sydd â phrofiad o ofal, dan anfantais ym mhob elfen o fywyd a rhannwyd yr egwyddorion ar gyfer rhieni corfforaethol fel Cydraddoldeb, Cymorth ac Iechyd Da.

Mae sefydliadau amrywiol, gan gynnwys gwleidyddion, awdurdodau lleol, byrddau iechyd, a darparwyr gofal cymdeithasol, yn cael eu hadnabod fel rhieni corfforaethol. Pwysleisiodd JC gyfrifoldeb cyfunol y sector cyhoeddus wrth ddiogelu plant â phrofiad o ofal.

Mae cynigion posibl yn cynnwys mynediad am ddim i ddysgu gydol oes, statws swydd warchodedig, blaenoriaeth ar gyfer prentisiaethau, llai o dreth gyngor, ac osgoi troseddoli plant mewn gofal yn ddiangen. Mae gwasanaethau ychwanegol yn cynnwys cyllid â blaenoriaeth ar gyfer gweithgareddau ysgol, gofal plant cyfradd is, a mynediad am ddim/gostyngiad mewn ardrethi i gyfleusterau hamdden.

Gofynnodd JC i aelodau enwebu unigolion i gymryd rhan mewn gweithgor amlasiantaeth i ddatblygu'r cynnig i gyflwyno'r Siarter ar gyfer pobl ifanc â phrofiad gofal yn Sir Gaerfyrddin.

Nododd yr Uwcharolygydd Jayne Butler gefnogaeth i'r Siarter a nododd y byddai Heddlu Dyfed Powys yn gallu cynorthwyo mewn llawer o'r ymyriadau cadarnhaol a awgrymir. Nododd Jayne y byddai'n hapus i gymryd rhan yn y gweithgor amlasiantaeth.

Nododd HM y gallai fod cyfleoedd o fewn Cyfoeth Naturiol Cymru ac y bydd yn trafod ymhellach gyda Jan yn dilyn y cyfarfod.

Nododd MH fod hyn yn gweithio'n dda o safbwynt Diogelwch Cymunedol ac o ran Arweinwyr y Dyfodol. Bydd Gwasanaeth Tân ac Achub yn rhan o'r gweithgor amlasiantaeth.

Nododd AC ei gefnogaeth bersonol i'r Siarter a nododd fod hwn yn gam cadarnhaol.

Diolchodd JM i Jan am ei chyflwyniad ac am ddod â syniadau ac awgrymiadau a syniadau i'r bwrdd i'w trafod gan aelodau. Bydd JM yn ystyried enwebiad i fynychu'r grŵp.

Bydd rhagor o wybodaeth am y grŵp amlasiantaeth yn cael ei chylchredeg a bydd aelodau'n gallu anfon enwebiadau at Ionawr.

Eitemau Gweithredu:

- Gwybodaeth bellach am y Siarter Rhianta Corfforaethol a'r grŵp amlasiantaeth sydd i'w dosbarthu gan Jan Coles / Tîm Cefnogi BGC.

6. Unrhyw drafodaeth fusnes arall:

Blaenraglen waith ac Asesiad Risg Newid yn yr Hinsawdd.

Atgoffwyd yr Aelodau i anfon enwebiadau ar gyfer grŵp gorchwyl a gorffen yr Asesiad Risg Newid Hinsawdd.

Eitemau Gweithredu:

- JB i gadarnhau cynrychiolaeth yr Heddlu,
- Nododd CM fod Swyddog Cynaliadwyedd newydd wedi penodi, a allai fod yn rhan o'r grŵp.
- Nododd JM y gallai Bruce Bowlan, Iechyd Cyhoeddus Cymru fod yn briodol. Jo i gadarnhau hynny.

7. Trafodaeth cyfarfodydd yn y dyfodol:

Blaenraglen Waith a dyddiad y cyfarfod nesaf.

Eitemau Gweithredu:

- Ymchwilio i eitem bosibl mewn perthynas â Cham-drin Domestig a Thrais yn erbyn Menywod.
- Eitem bosibl o ran canlyniad cyfarfod Rhanbarthol CLILC ar Ansawdd Dŵr i'w hymchwilio a'i drafod gyda Huwel Manley.
- Ychwanegu Jo McCarthy at y rhestr cylchrediad PSB.

Cyfarfod nesaf wedi'i drefnu ar gyfer 25 Mawrth 2025 (2:00 PM - 4:00 PM) ar Teams.